

Nr 253.

Av herr Tjällgren m. fl., om vissa ändrade bestämmelser beträffande lån ur kraftledningslånefonden.

Elkraftförsörjningen är av allra största betydelse för landsbygdens näringsliv. Härvid bör särskilt understrykas angelägenheten av att de redan befintliga distributionsnäten upprustas så, att de på tillfredsställande sätt kan tillgodose behovet av elkraft.

Elkraftutredningen har i sitt den 26 januari 1953 avlämnade förslag angående stöd åt upprustning av elektriska distributionsnät på landsbygden beräknat den totala upprustningskostnaden för landsbygdens detaljdistributionsnät till i runt tal 400 milj. kronor. Därvid har förutsatts en allmän standard på anläggningarna efter arbetenas utförande motsvarande ungefär den, som nu råder inom exempelvis vattenfallsverkets egen detaljdistribution. Enligt vad vi har oss bekant kan kostnaderna för ombyggnad och förstärkning av näten i ett medelstort distributionsföretag i en del fall beräknas uppgå till cirka 400 000 kronor. Behovet av kapital på ifrågavarande område är så stort, att det är angeläget, att staten medverkar såväl med bidrag som med lån på förmånliga villkor.

Räntebärande lån för bestridande av kostnader för kraftledningsnät kan erhållas ur kraftledningslånefonden, som för närvarande för ytterligare utlåning har kapitaltillgångar disponibla på cirka 3 å 4 milj. kronor. Villkoren är emellertid inte så gynnsamma, att möjligheterna att erhålla statslån utnyttjats i nämnvärd omfattning. Enligt gällande bestämmelser kan lån ur kraftledningslånefonden beviljas åt ekonomiska föreningar samt åt andra sammanslutningar, därest de av kommerskollegium och lantbruksstyrelsen befinnes vara för ändamålet lämpligt organiserade och icke avsedda till rena affärsföretag. Lån beviljas endast för anläggande på landsbygden av distributionsnät för elektrisk energi.

Elkraftutredningen har i sitt ovannämnda betänkande föreslagit viss modifiering av bestämmelserna för kraftledningslånefonden i syfte att möjliggöra ett rationellt utnyttjande av densamma även för upprustning av distributionsnät. Kretsen av låneberättigade bör enligt elkraftutredningen ej vara begränsad på det sätt, som nu formellt är stadgat, utan varje distributionsföretag, som befinnes för ändamålet lämpligt organiserat, bör kunna beviljas lån. De ändamål, vartill lånemedlen må användas, bör ej vara begränsade till enbart anläggande av distributionsnät för elektrisk energi, utan lån bör även kunna beviljas för förnyelse, omläggning eller förstärkning av dylika nät.

I ovannämnda förslag har elkraftutredningen även förordat, att säkerhets-

bestämmelserna för lånen göres gynnsammare för låntagaren utan att för den skull förlustriskerna för långivaren-staten i realiteten ökas. I regel borde härvid som säkerhet kunna godtagas — bortsett från borgen av kommun — inteckning i den fastighet, vartill anläggningen anses böra höra efter registrering enligt lagen den 22 juni 1920 med vissa bestämmelser om registrering av elektriska anläggningar samt om rätt till elektrisk kraft m. m. Då flertalet distributionsnät icke är registrerade på detta sätt, bör i avvaktan på sådan registrering dylik inteckning i stationsfastighet kunna godtagas, även om det ekonomiska värdet därav till en början är obetydligt, under förutsättning att säkerheten kompletteras genom annan enklare form av garanti enligt elberedningens bedömande. Elkraftutredningen har härvid förutsatt, att lån icke skulle få överstiga den del av det för upprustningen totalt erforderliga kapital, som genom företagets verksamhet beräknas kunna göras räntabelt, samt att lånemedlens användning för upprustning ävensom företagets taxor och verksamhet i övrigt kontrolleras av elberedningen eller av denna anlita d sakkunnig person. Låntagaren bör dessutom förbinda sig att enligt elberedningens anvisning vidtaga åtgärder för nätets registrering, att icke utan elberedningens godkännande sälja anläggningen eller del därav samt att ställa sig till efterrättelse elberedningens anvisningar beträffande tariffsättningen. Även andra möjligheter till förenkling av säkerhetssystemet bör kunna ifrågakomma.

Enligt vår uppfattning bör bestämmelserna för kraftledningslånefonden i överensstämmelse med vad elkraftutredningen föreslagit ändras på sådant sätt, att medel ur denna lånefond må kunna disponeras även för upprustning av befintliga distributionsnät. Villkoren bör i enlighet härmed modifieras så, att lån må beviljas åt distributionsföretag, som av elektrifieringsberedningen befinnes vara för ändamålet lämpligt organiserat, och ett enklare system rörande säkerhetsbestämmelserna bör utformas. Räntan å lånen bör kunna anpassas i nivå med gällande sparbanksränta.

Med stöd av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte 1) besluta, att lån ur kraftledningslånefonden må beviljas åt distributionsföretag, som av elektrifieringsberedningen befinnes vara lämpligt organiserat, även för förnyelse, omläggning eller förstärkning av distributionsnät, samt 2) hos Kungl. Maj:t anhålla om framläggande av förslag snarast möjligt rörande ändrade grunder för kraftledningslånefonden rörande säkerhet och låneränta i överensstämmelse med motionens syfte.

Stockholm den 27 januari 1954.

L. Tjällgren.

Otto Niklasson.

Osc. Werner.

Gust. Elofsson

i Vä.